

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Кафедра конструктивної географії і картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИРІШЕННЯ КОНСТРУКТИВНО-
ГЕОГРАФІЧНИХ ПРОБЛЕМ

галузь знань: 10 Природничі науки
спеціальність: 103 Науки про Землю
спеціалізація: Конструктивна географія і раціональне використання
природних ресурсів
факультет: географічний

Робоча програма навчальної дисципліни **“Теоретичні основи вирішення конструктивно-географічних проблем”** для підготовки доктора філософії з природничих наук за спеціальністю 103 Науки про Землю, 2017. – 6 с.

Розробник:

кандидат географічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри конструктивної географії і картографії Іванов Є. А.

Програма затверджена на засіданні кафедри конструктивної географії і картографії

Протокол № ____ від _____

В. о. завідувача кафедри конструктивної географії і картографії

_____ Є. А. Іванов

Схвалено Вченою радою географічного факультету

Протокол № ____ від _____

Голова Вченої ради географічного факультету

_____ В. І. Біланюк

1. Опис навчальної дисципліни

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “Теоретичні основи вирішення конструктивно-географічних проблем”)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <i>10 Природничі науки</i>	<i>Денна форма навчання</i>
Модулів – 1	Спеціальність:	<i>Вибіркова</i>
Блоків змістових модулів – 1	<i>103 Науки про Землю</i>	Рік підготовки – <i>другий</i>
Загальна кількість годин – 90	Спеціалізація:	Семестр – 3
Тижневих годин: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2,625	<i>Конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів</i>	Лекції – 32 год
		Семінарські – 16 год
		Самостійна робота – 42 год
		Вид контролю – <i>іспит</i>
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>доктор філософії</i>	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить – 1,143.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою і завданням навчальної дисципліни “Теоретичні основи вирішення конструктивно-географічних проблем” є формування необхідних теоретичних знань і практичних навиків, які дозволять аналізувати теоретико-методологічні основи конструктивно-географічних досліджень.

В результаті вивчення цього курсу аспірант повинен

знати:

як пояснити основи конструктивного планування різнофункціональних географічних систем на основі закономірностей просторово-часової організації природних територіальних єдностей у спонтанному та антропогенно-модифікованому режимах функціонування.

вміти:

проінтерпретувати основні закономірності будови, динаміки, розвитку, функціонування та організації різнофункціональних географічних систем від природного до техногенного походження, реконструкції і конструювання нових природно-господарських систем.

Навчальний курс охоплює **3 кредити (90 год)**. Курс складається з 32 год лекційних занять, 16 год семінарських занять та 42 год самостійної роботи. Тижневе навантаження студента складає 3 год аудиторних занять та 2,625 год самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія формування конструктивної географії.

Конструктивний метод як основа вирішення конструктивно-географічних проблем. Виникнення конструктивної географії. Конструктивна географія у сучасній географічній науці. Розвиток конструктивної географії в Україні. Проблеми конструктивної географії. Місце конструктивної географії у системі природознавчих наук.

Тема 2. Об'єкт і предмет конструктивної географії.

Географічний конструкт як об'єкт дослідження конструктивної географії. Властивості географічного конструкту. Функції географічного конструкту. Структура географічного конструкту. Предмет конструктивно-географічного дослідження.

Тема 3. Напрямки конструктивно-географічних досліджень.

Природничо-географічні конструктивні дослідження. Антропогенно-географічні конструктивні дослідження. Стани географічних систем. Природно-антропогенні процеси та явища в географічних системах. Антропогенна обумовленість екологічних явищ.

Тема 4. Концепції конструктивної географії.

Концепції природничої конструктивної географії. Концепції просторового виділення географічних систем. Концептуальні основи просторово-часового функціонування географічних систем. Концепції антропогенної конструктивної географії. Концепції раціонального природокористування та сталого розвитку.

Тема 5. Системні географічні конструкції.

Системи і системний підхід у географії. Конструкти географічних систем. Моделі і моделювання географічних систем. Конструкти системних географічних процесів. Функціональні конструкти. Динамічні конструкти. Еволюційні конструкти. Географічні конструкти конфліктних, кризових і катастрофічних ситуацій. Конструкти антропогенно-модифікованих та антропогенних географічних систем. Географічні конструкти прогнозованих ситуацій.

Тема 6. Динаміка і розвиток географічних систем.

Динаміка географічних систем як науковий конструктивно-географічний напрям. Закони динаміки географічних систем. Закономірності динаміки географічних систем. Принципи просторової динаміки географічних систем. Структура динамічних процесів географічних

систем. Еволюція і розвиток географічних систем. Концепції і принципи розвитку географічних систем. Стійкість географічних систем до антропогенного навантаження.

Тема 7. Організація географічних систем.

Терміни і поняття конструктивної географії. Організація географічних систем. Простір як складова організації. Час як характеристика організації. Фактори організації географічних систем. Функціонування як прояв організованості географічних систем. Структурна організація географічних систем. Стани просторово-часової організації географічних систем. Рівновага та організація географічних систем. Керування в організації географічних систем.

4. Структура навчальної дисципліни

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		лк	сем	лаб	сп
МОДУЛЬ 1					
1	Історія формування конструктивної географії	2	2	–	6
2	Об'єкт і предмет конструктивної географії	2	2	–	6
3	Напрямки конструктивно-географічних досліджень	4	2	–	6
4	Концепції конструктивної географії	6	2	–	6
5	Системні географічні конструкції	6	2	–	6
6	Динаміка і розвиток географічних систем	6	2	–	6
7	Організація географічних систем	6	4	–	6
	ВСЬОГО	32	16	–	42

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Проблеми конструктивної географії	2
2	Властивості, функції і структура географічного конструкту	2
3	Конструктивний метод як основа побудови географічного конструкту	2
4	Системи і системний підхід у конструктивній географії	2
5	Конструктивно-географічне картографування і моделювання	2
6	Огляд глобальних конструктивно-географічних проблем	2
7	Огляд конструктивно-географічних проблем західного регіону України	4
	ВСЬОГО	16

6. Методи навчання

Використовуються такі методи навчання:

- а) *словесні* – лекція, пояснення, бесіда, інструктаж (вступний та поточний) під час виконання лабораторних робіт;
- б) *наочні* – ілюстрування лекційного матеріалу таблицями, схемами та графіками;
- в) *практичні* – проведення семінарських занять, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні досліджень, узагальнень та аналізу та формування вмінь і навичок інтерпретації результатів досліджень різноманітних об'єктів.

7. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Контроль знань здійснюється за результатами іспиту.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
A	90–100	5	відмінно
B	81–89	4	дуже добре
C	71–80		добре
D	61–70	3	задовільно
E	51–60		достатньо

8. Рекомендована література

Базова:

1. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту: місце і простір : монографія. У 2-х т. / М. Д. Гродзинський. – К. : ВПЦ “Київ. ун-тет”, 2005. – Т. 2. – 503 с.
2. Іванов Є. Ландшафти гірничопромислових територій : [монографія] / Є. Іванов. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 334 с.
3. Конструктивно-географические основы регионального природопользования в Украинской ССР. Теоретические и методические исследования. – К.: Наук. думка, 1990. – 200 с.
4. Механизмы устойчивости геосистем. – М., 1992. – 182 с.
5. Петлін В. М. Екологічні механізми організації природних територіальних систем / В. М. Петлін. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 304 с.
6. Петлін В. М. Конструктивна географія / В. М. Петлін. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 544 с.
7. Основы конструктивной географии / [под ред И. П. Герасимова, В. С. Пре-ображенского]. – М. : Просвещение, 1986. – 288 с.
8. Райхлин В. А. Конструктивное моделирование систем / В. А. Райхлин. – Казань: Изд-во “Фен”, “Наука”, 2005. – 303 с.
9. Шищенко П. Г. Прикладная физическая география / П. Г. Шищенко. – К.: Выща шк., 1988. – 192 с.

Допоміжна:

1. Гродзинський М. Д. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень / М. Д. Гродзинський. – К.: Лікей, 1995. – 233 с.
2. Исаченко А. Г. Методы прикладных ландшафтных исследований / А. Г. Исаченко. – Л.: Наука, 1980. – 320 с.
3. Исаченко А. Г. Оптимизация природной среды: Географический аспект / А. Г. Исаченко. – М.: Мысль, 1980. – 264 с.
4. Мельник А. В. Основы регионального эколого-ландшафтознавчого аналізу / А. В. Мельник. – Львів: Літопис, 1997. – 229 с.
5. Пащенко В. М. Теоретические проблемы ландшафтоведения / В. М. Пащенко. – К.: Наук. думка, 1993. – 280 с.
6. Петлін В. М. Закономірності організації ландшафтних фацій / В. М. Петлін. – Одеса: Маяк, 1998. – 240 с.
7. Петлін В. М. Системна природнича географія / В. М. Петлін. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 249 с.
8. Рудько Г. І. Ресурси геологічного середовища та екологічна безпека техно-природних систем / Г. І. Рудько. – К.: ЗАТ “Нічлава”, 2006. – 479 с.